

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/46/2024
Identifikačné číslo spisu:	1211226366
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1211226366.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: O. H., nar. XX. XX. XXXX, N., Z. XX, zastúpený splnomocnencom JUDr. Pavlom Polakovičom, Bratislava, Detviarska 14, proti žalovanému: 1/ F. U., nar. XX. XX. XXXX, Z., O. XX/XX, zastúpený: JUDr. Ján Foltán, advokát, Galanta, SNP 708, 2/ F. N., nar. XX. XX. XXXX, Z., A. XXXX/XX, zastúpený správcom konkurznej podstaty úpadcu Insolvenčný správca, k. s., Trnava, Námestie SNP 3, IČO: 50 269 976, zastúpený prokuristom Mgr. Roman Desát, advokát, Trnava, Námestie SNP 3, 3/ Slovenská republika, zastúpená Okresným úradom Trnava, Trnava, Kollárova 8, za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava II, Bratislava, Kvetná 13, o určenie neplatnosti zmluvy a o určenie vlastníctva, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava II sp. zn. 13C/193/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2023 sp. zn. 14Co/98/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2023 sp. zn. 14Co/98/2020 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 3. marca 2020 č. k. 13C/193/2011-487 z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 3. marca 2020 č. k. 13C/193/2011-487 rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol (I. výrok). Žalovanému v 1/ rade priznal náhradu trov konania v plnej výške, t. j. 100%, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (II. výrok). Žalovanému v 2/ rade priznal náhradu trov konania v plnej výške, t. j. 100%, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (III. výrok). Žalovanému v 3/ rade náhradu trov konania nepriznal (IV. výrok).

1.1. V rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca žalobou žiadal, aby súd určil, že zmluva o prevode nehnuteľností V-24315/11 zo dňa 07. 10. 2011 je neplatná a súčasne určenia, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností v k. ú. H., zapísaných na LV č. XXX a to parcela č. 14001 - záhrady vo výmere 141 m², parcely č. 14002 - zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 115 m², rodinného domu súpisné číslo XXXX, postaveného na parcele č. 14002, všetko v celosti; pozemky sú vedené v registri „C“. Súčasne žiadal zaviazat' žalovaných na náhradu trov konania. Uviedol, že sa dozvedel, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, ktoré on dostal darom, sú prevedené

podľa V-24315/11 zo dňa 04. 10. 2011 na žalovaného v 1/ rade. On však nevykonával žiaden úkon, ktorým by previedol nehnuteľnosti na žalovaného v 1/ rade, resp. na akúkoľvek inú osobu. Naliehavý právny záujem videl v tom, že inou cestou ako súdnou nie je možné vec riešiť. Písomným podaním doručeným súdu dňa 16. 12. 2011 žalobca rozšíril žalobu o žalovaného v 2/ rade z dôvodu, že žalovaný v 1/ rade previedol na neho nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto sporu. Ďalším podaním doručeným súdu dňa 16. 02. 2012 žalobca rozšíril žalobu a zmenil petit v súvislosti s rozšírením žaloby o žalovaného v 2/ rade tak, že žiadal, aby súd určil, že kúpna zmluva medzi O. H. a F. U. o prevode nehnuteľností V-24315/11 zo dňa 07. 10. 2011 je neplatná; kúpna zmluva medzi F. U. a F. N. o prevode nehnuteľností V-26792/11 zo dňa 04. 11. 2011 je neplatná a žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností v k. ú. H., zapísaných na LV č. XXX a to parcela č. 14001 - záhrady vo výmere 141 m², parcely č. 14002 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 115 m², rodinného domu súpisné číslo XXXX, postaveného na parcele č. 14002, všetko v celosti; pozemky sú vedené v registri „C“. Súd uznesením č. k. 13C/193/2011-127, zo dňa 01. 03. 2012 pripustil zmenu žaloby. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 03. 2012. Písomným podaním doručeným súdu dňa 28. 10. 2013 žalobca požiadal o zmenu právneho titulu na určovaciu žalobu. V návrhu uviedol, že v podanej žalobe doručenej súdu dňa 04. 11. 2011 a zmenenej dňa 16. 12. 2011 sa domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy a určenia vlastníctva, ktoré súd 01. 03. 2012 pripustil z dôvodu, že predmetnú kúpnu zmluvu nepodpísal a nemal v úmysle nehnuteľnosti predávať, malo sa tak stať na základe jeho sfaľovaného občianskeho preukazu. Po začatí trestného stíhania vykonaným dokazovaním políciou, predovšetkým znaleckým posudkom z odboru písomoználectvo sa preukázalo, že žalobca v žalobe nehovoril pravdu o tom, že nepodpísal kúpnu zmluvu, lebo zo znaleckého posudku vyplynulo, že kúpnu zmluvu žalobca podpísal. V súvislosti s tým, že žalobca v žalobe uviedol nepravdivé dôvody žaloby, neuvedomoval si, čo hovorí, navštívil s otcom psychiatra, ktorý po vykonanom vyšetrení vypracoval lekársku správu, podľa ktorej je žalobca chorý a neuvedomuje si právne skutočnosti vyplývajúce z podpísania takýchto kúpnych zmlúv. Na základe lekárskej správy žalobca upravil dôvody žaloby tak, že nebol spôsobilý na uzatvorenie kúpnej zmluvy, pričom nespôsobilosť vykonávať takýto úkon spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Tiež uviedol, že na Okresnom súde Bratislava III prebieha konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalobcu pod sp. zn. 51Ps/4/2013. Podaním doručeným súdu dňa 08. 04. 2015 žalobca uviedol, že ako predávajúci nemal vôľu previesť predmet kúpy na žalovaného v 1/ rade, a tento nemal vôľu nehnuteľnosti kúpiť a odovzdať žalobcovi kúpnu cenu. Ďalším podaním, doručeným súdu dňa 10. 02. 2016, žalobca navrhol pribrať do konania žalovaného v 3/ rade Slovenskú republiku - Okresný úrad Bratislava, čo odôvodnil tým, že po vyslovení prepadnutia majetku žalovaného v 2/ rade rozsudkom Okresného súdu v Trnave sp. zn. 7T/23/2014 sa SR stala vlastníkom nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania. Súčasne žiadal rozšíriť petit žaloby o výrok súdu, ktorým určí, že rozsudkom Okresného súdu v Trnave č. k. 7T/23/2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave č. k. 3To/84/2015 sa Slovenská republika nestala vlastníkom predmetných nehnuteľností. Ostatné výroky ponechal nezmenené, v časti trov konania žiadal zaviazat' žalobcov v 1/ až 3/ rade na náhradu trov konania.

1.2. Uznesením č. k. 13C/193/2011-332 zo dňa 24. 02. 2016, v spojení s opravným uznesením č. k. 13C/193/2011 - 334 zo dňa 11. 03. 2016, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/219/2016-351 zo dňa 02. 08. 2016, súd prvej inštancie pripustil vstup ďalšieho účastníka na strane žalovaného v 3/ rade. Písomným podaním doručeným súdu dňa 19. 10. 2016 Okresný úrad Bratislava oznámil súdu, že prijatím zákona č. 224/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon, bol novelizovaný zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, bol doplnený o § 107a, ktorý upravuje postup konkurzného súdu po tom, čo súd v trestnom konaní rozhodne o uložení trestu prepadnutia majetku. Zákonom č. 224/2010 Z. z. bola doplnená povinnosť vyhlásenia konkurzu v prípade, ak bol uložený trest prepadnutia majetku. Podľa právnej úpravy platnej od 01. 09. 2010 sa postupuje pri výkone trestu prepadnutia majetku podľa ustanovení konkurzného zákona. Na konanie je príslušný konkurzný súd, v obvode ktorého má sídlo súd, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni, preto mal byť do konania pripustený vstup SR - Okresný súd Trnava, Kollárova 8, Trnava.

1.3. Uznesením č. k. 13C/193/2011-377 dňa 13. 12. 2016 súd konanie prerušil podľa § 47 ods. 1 Zákona č. 7/2005 Z. z. po tom, ako bolo zistené, že Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 27. 04. 2016, v konaní vedenom pod sp. zn. 23K/15/2016 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka F. N.. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 28. 12. 2016. Podaním doručeným súdu dňa 12. 10. 2018 správca

konkurznej podstaty úpadcu - žalovaného v 2/ rade dal návrh podľa § 47 ods. 4 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii na pokračovanie v súdnom konaní.

1.4. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 13C/193/2011-424 zo dňa 22. 02. 2019 rozhodol o pokračovaní v konaní s konkurzným správcom žalovaného v 2/ rade. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30. 08. 2019. Na návrh žalobcu súd prvej inštancie uznesením č. k. 13C/193/2011-450, zo dňa 03. 10. 2019 pripustil vstup Okresného úradu Trnava, so sídlom Kollárova 8, Trnava do konania a zastavil konanie voči Okresnému úradu Bratislava.

1.5. Podaním doručeným súdu dňa 18. 12. 2014 vstúpila Okresná prokuratúra Bratislava II, podľa v tom čase platného § 35 ods. 2 písm. h) Občianskeho súdneho poriadku do konania.

1.6. Po právnej stránke súd prvej inštancie posúdil vec podľa § 137, § 149, § 152, § 153 ods. 1 a 2, § 216 ods. 1, § 217 ods. 1 CSP, § 41, § 111 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 366 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určení právneho vzťahu alebo práva, v čase rozhodovania súdu, má naliehavý právny záujem. S poukazom na skutočnosť, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem, nakoľko existuje stav právnej neistoty medzi stranami sporu a je ohrozené jeho právo, daný stav nemožno odstrániť inak, než určovacím výrokom, súd prvej inštancie vo veci konal.

1.7. Z vykonaných dôkazov mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal ním tvrdené skutočnosti, že kúpnu zmluvu so žalovaným v 1/ rade neuzavrel, že nechcel nehnuteľnosť predať, že kúpna zmluva bola uzavretá bez jeho súčinnosti, bez jeho vedomia a bol použitý jeho občiansky preukaz, ktorý bol sfaľovaný.

1.8. Pokiaľ sa žalobca v priebehu konania snažil zmeniť dôvody určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej so žalovaným v 1/ rade tým, že sa snažil navodiť dojem o svojej nespôsobilosti na právne úkony tým, že jeho otec inicioval konanie o jeho pozbavenie spôsobilosti na právne úkony - po dvoch rokoch od podpísania kúpnej zmluvy a jej dodatku a po tom, ako bolo znaleckým dokazovaním v prípravnom konaní preukázané, že tieto dokumenty podpísal, súd prvej inštancie tieto dôvody vyhodnotil ako účelové konanie, nakoľko žalobca pred podaním žaloby nikdy nebol diagnostikovaný ako osoba s duševnou poruchou, takéto dôkazy o pochybnostiach o jeho duševnom stave pred rokom 2011 nepredložil, ani neoznačil a konanie o jeho pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, ktorými argumentoval žalobca v tomto konaní a ktoré bolo iniciované po začatí tohto konania, bolo napokon zastavené, čo znamená, že žalobca je spôsobilý na právne úkony. Napokon snahu žalobcu o preukázanie, že nie je spôsobilý rozpoznať svoje konanie, lebo mu znalec MUDr. L. V. v znaleckom posudku č. 76/2019 diagnostikoval pervazívnu vývojovú poruchu - Aspergerov syndróm (AS), súd prvej inštancie vyhodnotil tiež ako účelové správanie sa žalobcu, ktorý je v dôkaznej núdzi. Pri Aspergerovom syndróme sa prejavuje narušenie v oblasti sociálnej interakcie komunikácie a vzorcov správania. Rovnaká triáda postihnutia sa vyskytuje aj pri autizme. Prejavuje sa u detí, ktoré s nízko funkčným variantom AS vykazujú vysokú mieru problémového správania, ktoré je náročné usmerniť výchovou. Takéto deti úzkostlivo vyžadujú od ostatných dodržiavanie rituálov. Ich správanie je výrazne repetitívne, niekedy až deštruktívne, majú nízku frustračnú toleranciu. Nutkavo nadväzujú kontakty s ostatnými bez ohľadu na situáciu alebo kontakt zanovito odmietajú. Majú narušenú schopnosť emocionálnej vzájomnosti a sociálne primeraného správania. Ich intelektuálne schopnosti sú zväčša v pásme priemeru až nadpriemeru, často sa u nich vyskytuje hyperaktivita alebo poruchy pozornosti. Takéto osoby síce majú vyhranené záujmy, ale dokážu sa venovať aj iným činnostiam. Obvykle majú priemerné alebo nadpriemerné intelektuálne schopnosti. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak by žalobca aj pred rokom 2011 mal diagnostikovaný Aspergerov syndróm, neznamená to, že nie je v rámci svojho intelektu schopný rozpoznať dôsledky svojho konania.

1.9. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP a priznal žalovaným v 1/ a 2/ rade, ktorí mali vo veci plný úspech, náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia proti neúspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov konania žalovaným v 1/ a 2/ rade súd prvej inštancie rozhodne samostatným uznesením, po právoplatnosti tohto rozsudku. Súd prvej inštancie nepriznal náhradu trov konania žalovanému v 3/ rade, ktorý si náhradu trov konania neuplatnil, ani mu v tomto konaní žiadne trovy nevznikli.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 27. júna 2023 sp. zn. 14Co/98/2020 rozhodol tak, že rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 03. marca 2020 č. k.

13C/193/2011-487 potvrdil (I. výrok). Žalovaným v 1/ a 2/ rade proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (II. výrok). Žalovanému v 3/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (III. výrok).

2.1. Odvolací súd na potvrdenie správnosti záverov súdu prvej inštancie v prvom rade považoval za potrebné zdôrazniť, že Občiansky zákonník v ustanoveniach § 37 až 40 stanovuje viaceré náležitosti, ktoré musí spĺňať každý právny úkon na to, aby bol platným. Medzi základné náležitosti každého právneho úkonu (teda aj kúpnej zmluvy, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti), patrí najmä: urobenie právneho úkonu slobodne a vážne, v určitej a zrozumiteľnej forme; predmet plnenia právneho úkonu je možný; osoba, ktorá právny úkon robí, má spôsobilosť na právne úkony a nerobí ho v duševnej poruche; nejde o úžeru; právny úkon je urobený v predpísanej forme; právny úkon svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonu, neobchádza ho a ani sa neprieči dobrým mravom. Ak nespĺňa kúpna zmluva jednu z uvedených základných náležitostí platného právneho úkonu, ide o právny úkon absolútne neplatný od samého začiatku. V konaní o určení neplatnosti kúpnej zmluvy súd preskúmava zmluvu zo všetkých hľadísk, na ktoré Občiansky zákonník viaže všeobecnú platnosť právnych úkonov (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka). Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho zo zákona a hľadá sa naň, ako keby nebol urobený, táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením a nemôže sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Pri posudzovaní dôvodov neplatnosti zmluvy je potrebné rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť účastníkom tvrdené (napr. nedostatok slobody, vážnosti, rozpor s dobrými mravmi, prípadne omyl) a ostatnými, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti /nedostatok formy, neurčitost', nespôsobilosť subjektu zmluvu uzavrieť, rozpor so zákonom a pod./ (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júla 2012 sp. zn. 5Cdo/208/2010), žalobca v priebehu konania, v závislosti od výsledkov dokazovania, postupne menil a dopĺňal dôvody neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi ním a žalovaným v 1/ rade.

2.2. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, že predmetná kúpna zmluva je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi, žalobca v konaní nešpecifikoval, v čom by tento rozpor mal spočívať. Ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktoré tak ponechávajú na súde, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Posúdenie, či je právny úkon v rozpore s dobrými mravmi, závisí v každom konkrétnom prípade na úvahe súdu, ktorému zákon dáva širokú možnosť uváženia, aby vo svojom rozhodnutí, v súlade so zásadou spravodlivosti, mohol vziať do úvahy všetky okolnosti posudzovaného prípadu. Právnu úpravou neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi dal zákonodarcu najavo, že môže nastať situácia, kedy aj správanie sa v súlade s právom, sleduje nemravné ciele alebo má nemravné dôsledky (por. rozsudok NS ČR z 18. 3. 2004 sp. zn. 32Odo/807/2002, z 27. 3. 2012 sp. zn. 30Cdo/21/2012). Právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah ocitne v rozpore so všeobecne uznávanými názormi, ktoré vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určujú, aký má byť obsah tohoto právneho úkonu tak, aby bol v súlade so základnými zásadami mravného poriadku v spoločnosti, a to bez ohľadu na zmluvnú voľnosť (slobodu), bez ohľadu na to, kto rozpor s dobrými mravmi zaviniť a na to, či druhá strana bola pri vzniku v dobrej viere. Je to preto, že aj zmluvná voľnosť vyjadrená v určitom právnom úkone podlieha posúdeniu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a preto nebolo možné dospieť k záveru, že obsah právneho úkonu nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi iba preto, že bol výsledkom konsenzu zmluvných strán. Posúdenie vykonané súdom v takomto prípade musí byť podložené dôkladnými skutkovými zisteniami a musí súčasne presvedčivo preukazovať, že tieto zistenia a závery umožňujú v konkrétnom prípade prijať záver, že výkon práva je skutočne v rozpore s dobrými mravmi (napr. rozsudok NS ČR zo 4. 12. 2009 sp. zn. 21Cdo/4855/2007, z 20. 1. 2011 sp. zn. 30Cdo/2710/2010). V prejednávanej veci však súdom prvej inštancie neboli zistené také konkrétne skutočnosti, ktoré by umožňovali súdu prvej inštancie dospieť k záveru, že v prejednávanej veci správanie sa žalovaného v 1/ rade a postup strán sporu pri uzatváraní kúpnych zmlúv, boli v rozpore s dobrými mravmi, resp. sa im priečilo.

2.3. Za nedôvodnú považoval námietku, že súd prvej inštancie nevykonával na pojednávaní, ani inak, čítanie znaleckých posudkov MUDr. C., ani MUDr. B., tieto posudky nezaložil žalobca, a preto mu nie je zrejmé, či ide o posudky, ktoré vypracovali predmetní znalci, ani ako sa dostali do spisu. Predmetné

znalecké posudky boli vypracované na základe rozhodnutia súdu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pre potreby konania vedeného pod sp. zn. 51Ps/4/2013. Predmetné konanie bolo začaté na základe návrhu podaného otcom žalobcu Ing. O. H. vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony jeho syna O. H. (žalobcu). Odvolací súd dal do pozornosti, že znalecký posudok vypracovaný pre potreby uvedeného konania MUDr. B. C. bol založený do súdneho spisu na pojednávaní dňa 26. 02. 2015 zástupkyňou Okresnej prokuratúry Bratislava III, ktorá vstúpila do predmetného konania dňa 18. 12. 2014. Menovaná zároveň oznámila, že v danej veci bolo nariadené aj kontrolné znalecké dokazovanie uznesením zo dňa 02. 10. 2014 a ďalej založila do súdneho spisu aj zápisnicu o pojednávaní v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony O. H., vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 51Ps/4/2013, z ktorej vyplývalo, že na pojednávaní bol prítomný tak žalobca ako aj jeho otec Ing. O. H. Pokiaľ ide o znalecký posudok znalca MUDr. Š. B., tento bol založený do súdneho spisu na pojednávaní dňa 08. 12. 2015 (č. l. 301) samotným právnym zástupcom žalobcu, a v tomto smere bola potom jeho námietka absolútne nedôvodná. Z uvedeného potom nepochybne vyplývalo, že oba znalecké posudky boli žalobcovi známe, bol s nimi riadne oboznámený, v podanom odvolaní z nich aj citoval a jeden z nich dokonca predložil do konania práve on sám. Civilný sporový poriadok neukladá súdu prvej inštancie povinnosť, v prípade, ak strana sporu mala možnosť oboznámiť sa s predloženými dôkazmi, oboznamovať tieto listinné dôkazy na pojednávaní ich čítaním. Civilný sporový poriadok dáva stranám sporu právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a dáva im možnosť k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon (čl. 9 CSP).

2.4. Žalobca taktiež v priebehu konania pred súdom prvej inštancie ako aj v podanom odvolaní namietal, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy nebol spôsobilý na právne úkony, tvrdil, že je psychicky chorý tak, ako to uviedol MUDr. L. V. vo svojom posudku a aj z toho dôvodu je kúpna zmluva uzavretá medzi ním a žalovaným v 1/ rade neplatná. Žalobcom tvrdené závery o jeho nespôsobilosti však v konaní bez akýchkoľvek pochybností neboli preukázané. V konaní pred súdom prvej inštancie boli predložené tri znalecké posudky. Z predloženého znaleckého posudku č. 14/2017 vypracovaného znalcom: MUDr. B. C. zadávateľa: Okresný súd Bratislava III č. k. 51Ps/4/2013-35 vyplývalo, že u vyšetrovaného O. H. sa zisťuje duševná porucha, ide o neurotickú poruchu: zmiešané úzkostné poruchy. Uvedená duševná porucha je dlhodobá, chronifikovaná, neliečená. Zistená porucha sa prejavuje hlavne príznakmi strachu a úzkosti, poruchou reči, nedostatkom spontánnosti, nízkou schopnosťou vyjadrenia, presadenia a naplnenia svojich potrieb a slabými sociálnymi zručnosťami. Nejedná sa o duševnú poruchu, ktorá by chorobne ovplyvňovala jeho kontakt s realitou, racionálnu kontrolu konania. Vyšetrovaný je v plnej miere schopný zodpovedne vykonávať právne úkony a vybavovať svoje záležitosti (č. l. 250). Zo záverov Znaleckého posudku znalca MUDr. Š. B. č. 16/2015 vypracovaného pre zadávateľa Okresný súd Bratislava III č. k. 51Ps/4/2013 (kontrolný znalecký posudok), vyplývalo, že vyšetrovaný O. H. trpí zmiešanou poruchou správania a emócií a poruchou reči. Osobnosť je akcentovaná s neurotickými a schizoidnými disocálnymi črtami. Jedná sa o poruchu dlhodobejšieho charakteru. U vyšetrovaného sa porucha prejavuje maladaptívnym správaním, porušovaním spoločenských noriem - krádežami, zapieraním, zavádzaním, neschopnosťou primerane sa uplatniť v pracovnej a sociálnej sfére. Z psychiatrického hľadiska sa pri vyšetrení nezistila duševná porucha, pre ktorú by posudzovaný bol neschopným zodpovedne vykonávať právne úkony a vybavovať svoje záležitosti. Obaja uvedení znalci zároveň navrhli znalecké skúmanie v ústavnom zariadení, ktoré však žalobca odmietol (ako uviedol aj sám žalobca v podanom odvolaní). Zo záverov znaleckého posudku znalca č. 76/2019 znalca MUDr. L. V., PhD. MPH, zadávateľa Ing. O. H. vyplývalo, že vyšetrovaný O. H. trpí duševnou poruchou. Ide o pervazívnu poruchu, ktorú možno v súčasnosti u vyšetrovaného diagnostikovať ako Aspergerov syndróm. Tento chorobný stav, vyvíjajúci sa od detstva vyšetrovaného výrazne ovplyvňuje menovaného pri jeho rozhodovaní, z hľadiska jeho orientácie v rôznych sociálnych situáciách, hlavne keď ide o predaj, kúpu, resp. darovanie rôznych finančne nákladných vecí. Nedokáže rozpoznať závažnosť situácií, patrične ovládať svoje konanie a zvážiť následok svojich rozhodnutí. Uvedený chorobný stav mal zásadný vplyv na jeho konanie v r. 2011, kedy predal svoj majetok bez toho, že by sa za svoj majetok aj primerane finančne vyrovnali. Znalec preto pokladal za opodstatnené zváženie obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

2.5. Pri posudzovaní platnosti právneho úkonu z hľadiska § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vychádzal zo správneho právneho posúdenia veci, keď sa v konaní aj v odôvodnení napadnutého rozsudku zaoberal tým, či bolo vykonaným dokazovaním celkom

jednoznačne a nepochybne preukázané, že žalobca v okamihu uzavretia, teda v jeho prípade podpisu kúpnej zmluvy, trpel takou duševnou poruchou, ktorá by ho práve na tento úkon robila neschopným rozoznať následky svojho konania a dospel k správneému záveru, že v rozhodnom období nie je možné považovať žalobcu za osobu nespôsobilú na tento právny úkon. Vzhľadom na to, že ani z jedného z predložených znaleckých posudkov nebolo možné jednoznačne vyvodiť záver, že žalobca v čase podpisu kúpnej zmluvy bol nespôsobilý na právne úkony, vychádzajúc z toho, že v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51Ps/4/2013 došlo k zastaveniu konania z dôvodu späťvzatia návrhu (hoci v týchto prípadoch môže súd pokračovať v konaní ex offio aj v prípade, keď dôjde k späťvzatiu podaného návrhu, keď dospeje k záveru, že je to v záujme osoby, o ktorej obmedzenie sa jedná, čo sa však v prípade žalobcu nestalo), vychádzajúc z výpovede otca žalobcu v konaní (ktorý najskôr tvrdil vo výpovedi, že syn je zdravý, študoval aj na vysokej škole a až následne, keď z vykonaného dokazovania vyplynuli závery o tom, že žalobca podpísal spornú kúpnu zmluvu, zmenil svoje stanovisko a začal tvrdiť, že syn nie je zdravý), nebolo možné dospieť k záveru, že žalobca v čase podpisu kúpnej zmluvy a s tým súvisiacich úkonov, nebol spôsobilý na právne úkony.

2.6. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaným v 1/ a 2/ rade, ktorí mali v odvolacom konaní plný úspech, odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalovanému v 3/ rade, ktorý mal v odvolacom konaní taktiež úspech, nárok na náhradu odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli (uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/14/2018).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

3.1. V dovolaní namietal, že nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli nekriticky prevzaté odvolacím súdom, ktoré sa opierali len o dôkazné prostriedky prezentované žalobcami, pričom žalovaným nebolo umožnené ich konfrontovať. Žalobca poukazoval od začiatku konania, že trpí duševnou poruchou, pre ktorú nevie rozoznávať právne úkony, preto súd bol povinný mu ustanoviť opatrovníka. Odvolací súd nesprávne konal, keď v rozsudku uviedol, že nebol dôvod na pojednávanie, pričom vo svojom rozhodnutí v bode 27 poukázal a uviedol zo znaleckého posudku MUDr. L. V., PhD, MHA vyplýva, že žalobca trpí Aspergerovým syndrómom. V bode 29 uviedol, že žalobca jednoznačne nepreukázal vykonanie právneho úkonu v duševnej poruche. Odvolací súd mal v súlade s argumentáciou žalobcu vykonať nariadiť pojednávanie, ak zistil, že tvrdenia uvedené v prvostupňovom rozsudku sa nezhodujú s listinnými dôkazmi, predovšetkým znaleckým posudkom vypracovaným MUDr. V. PhD.. Podobne mal vypočítať žalobcu v spojení s otázkou sudkyne JUDr. Michaely Frimmelovej na spl. advokáta žalobcu dňa 6. 11. 2012, „či je žalobca svojprávny“, keďže tento nerozumie jednoduchým otázkam a ani na tieto nevie odpovedať. Teda v danom prípade sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvého stupňa napriek tomu, že z výsluchu žalobcu súdom prvého stupňa bolo jednoznačne zrejmé, že súd logickým zmýšľaním tohto vyhodnotil za nesvojprávneho a podobne tak vykonal i znalec MUDr. V.F.É. PhD.: „Uvedený chorobný stav mal zásadný vplyv na jeho konanie v r. 2011, kedy predal svoj majetok bez toho, aby sa za svoj majetok aj primerane finančne vyrovnal.“ Mal za to, že bolo nesprávnym ak odvolací súd vyhodnotil žalobcu ako osobu, ktorá vystupuje účelovo. Žalobca je naopak osoba, ktorá ako to už vyhodnotila i sudkyňa JUDr. Frimmelová nerozumie jednoduchým otázkam, preto ani na ne nevie odpovedať. Nevie vystupovať účelovo, pretože nerozumie tomu čo je účel i predmet súdneho konania. Od začiatku vo svojich výpovediach tvrdil, že on žiadnu kúpnu zmluvu nepodpísal, ani nič nepredal, opäť nešlo o účelové tvrdenie, pretože žalobca takouto výpoveďou mohol dosiahnuť len to, aby bol odsúdený pre krivé obvinenie. Teda ani tvrdenia uvedené v rozsudku odvolacieho súdu nevychádzajú z dostatočnej logiky, práve možno naopak. Mal za to, že tiež je potrebné poukázať na to, že už v roku 2013 znalkyňa MUDr. Ľ. L. PhD. vyhodnotila žalobcu ako osobu chorú so začínajúcou Schizofréniou - pričom v rozhodnutí odvolacieho súdu o takomto znaleckom posudku zmienka nie je aj keď bol založený do spisu. V rámci vykonaného dokazovania osobu žalobcu nikto neskúmal, prečo predal nehnuteľnosti a za ne nedostal peniaze. Preto tvrdenia, že žalobca účelovo koná

sú nepravdivé a jednoznačne preukázal to, že nie je schopný vykonávať právne úkony. Jeho vedomie je jasné, ak niečo chce vykonať napr. kúpiť si niečo v obchode, tak si tovar zoberie bez toho, aby za tento platil - dôkaz - jeho odsúdenia. Ak niekto tvrdí že žalobca kradne účelovo, aby preukázal, že neovláda svoje konanie je to nelogické. V neposlednom rade v rozsudku odvolacieho súdu sa nič neuvádza o tom, prečo bol stiahnutý návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalobcu, bolo to z dôvodu, že tak znalkyňa MUDr. C., ako aj MUDr. B. sa vyjadrili, že pokiaľ ide o podrobnejšie skúmanie ochorenia žalobcu by bolo potrebné ústavné vyšetrenie, čo žalobca odmietol s tým, že on má inú robotu, napriek tomu, že nikde nepracoval, pričom záverom zdôraznil, že uvedení znalci nemajú odbornú nadstavbu ako MUDr. V. a MUDr. L..

3.2. Vzhľadom na uvedené, navrhoval dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie žalobcu zamietol v celom rozsahu ako nedôvodné.

5. Žalovaný 3/ vo svojom vyjadrení uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/98/2020 zo dňa 27. 06. 2023 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 13C/193/2011 zo dňa 03. 03. 2020 považuje za zákonný a vecne správny, a preto navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol v súlade s ust. § 447 CSP, prípadne, aby dovolanie zamietol podľa § 448 CSP ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

7. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a to porušením práva na spravodlivý proces, ktorého podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

8. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

9. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno

kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

10. V súlade s touto judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR rozhodol vo veci sp. zn. 4Cdo/100/2018. V tejto veci vyslovil, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

11. Žalobca vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP predovšetkým namietal nevykonanie navrhnutého dôkazu počas konania, a to vypočutím znalca MUDr. L. V., PhD., MHA z odboru Zdravníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria a Sexuológia, nakoľko bol daným znalcom pre potreby posúdenia jeho rozpoznávacích schopností vypracovaný znalecký posudok č. 76/2019, podľa ktorého chorobný stav žalobcu znamená, že nedokáže rozpoznať závažnosť situácií, patrične ovládať svoje konanie a zväžiť následok svojich rozhodnutí. Táto okolnosť vrátane záveru vyplývajúceho z Odborného vyjadrenia MUDr. E. L., súdnej znalkyne z odboru Zdravníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria, konštatujúcej rozvíjajúcu sa schizofrenickú psychotickú poruchu, ktorá môže mať významný vplyv na rozpoznávacie a ovládacie schopnosti, a tiež na spôsobilosť na právne úkony podľa žalobcu mali vplyv na ustálenie skutkového stavu vo veci, vo vzťahu k jeho tvrdeniu, že jeho správanie nie je účelové, ale neuvedomuje si dôsledky svojho konania.

12. Z obsahu súdneho spisu dovolací súd zistil, že žalobca sa vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi ním a žalovaným v 1/ rade ako aj neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným v 1/ rade a žalovaným v 2/ rade a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, k. ú. H.. Mal za to, že nebol spôsobilý na uzatvorenie kúpnej zmluvy, pričom nespôsobilosť vykonávať takýto úkon spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Ďalej z obsahu spisu vyplýva, že dňa 3. decembra 2019 (č. l. 455) žalobca prostredníctvom právneho zástupcu doručil Doplňenie podkladov pre rozhodnutie vo veci samej, odôvodňujúc predmetné podanie tým, že v danej veci bol vypracovaný na návrh žalobcu Znalecký posudok č. 76/2019, v ktorom bolo konštatované nasledovné: „O. H., nar. 1985 trpí duševnou poruchou, resp. chorobou... Chorobný stav mal zásadný vplyv na jeho konanie v r. 2011, kedy predal svoj majetok bez toho, že by sa za svoj majetok aj primerane finančne vyrovnal. Znalec preto pokladá za opodstatnené zváženie otázky spôsobilosti k právnym úkonom u menovaného a to v zmysle obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, hlavne vo vzťahu k narábaniu s väčšími finančnými čiastkami, či majetkom.“ V súvislosti s uvedeným žalobca navrhol vykonať výsluch znalca. (č. l. 455) Z obsahu spisu taktiež vyplýva, že súd prvej inštancie predmetný navrhnutý dôkaz nevykonával ani ako dokaz listinný a ani ako súkromný znalecký posudok (č. l. 477), pričom nevykonanie predmetného dôkazu vo svojom

rozhodnutí žiadnym spôsobom neodôvodnil. Odvolací súd v bode 27 rozhodnutia uviedol nasledovné: „27. Žalobcom tvrdené závery o jeho nespôsobilosti však v konaní bez akýchkoľvek pochybností neboli preukázané. V konaní pred súdom prvej inštancie boli predložené tri znalecké posudky. Z predloženého znaleckého posudku č. 14/2017 vypracovaného znalcom: MUDr. B. C. zadávateľa: Okresný súd Bratislava III č. k. 51Ps/4/2013-35 vyplýva, že u vyšetrovaného O. H. sa zisťuje duševná porucha, ide o neurotickú poruchu: zmiešané úzkostné poruchy. Uvedená duševná porucha je dlhodobá, chronifikovaná, neliečená. Zistená porucha sa prejavuje hlavne príznakmi strachu a úzkosti, poruchou reči, nedostatkom spontánnosti, nízkou schopnosťou vyjadrenia, presadenia a naplnenia svojich potrieb a slabými sociálnymi zručnosťami. Nejedná sa o duševnú poruchu, ktorá by chorobne ovplyvňovala jeho kontakt s realitou, racionálnu kontrolu konania. Vyšetrovaný je v plnej miere schopný zodpovedne vykonávať právne úkony a vybavovať svoje záležitosti (č. l. 250). Zo záverov Znaleckého posudku znalca MUDr. Š. B. č. 16/2015 vypracovaného pre zadávateľa Okresný súd Bratislava III č. k. 51Ps/4/2013 (kontrolný znalecký posudok), vyplýva, že vyšetrovaný O. H. trpí zmiešanou poruchou správania a emócií a poruchou reči. Osobnosť je akcentovaná s neurotickými a schizoidnými disociálnymi črtami. Jedná sa o poruchu dlhodobejšieho charakteru. U vyšetrovaného sa porucha prejavuje maladaptívnym správaním, porušovaním spoločenských noriem - krádežami, zapieraním, zavádzaním, neschopnosťou primerane sa uplatniť v pracovnej a sociálnej sfére. Z psychiatrického hľadiska sa pri vyšetrení nezistila duševná porucha, pre ktorú by posudzovaný bol neschopným zodpovedne vykonávať právne úkony a vybavovať svoje záležitosti. Obaja uvedení znalci zároveň navrhli znalecké skúmanie v ústavnom zariadení, ktoré však žalobca odmietol (ako uvádza aj sám žalobca v podanom odvolaní). Zo záverov znaleckého posudku znalca č. 76/2019 znalca MUDr. L. V.C., PhD. MPH, zadávateľa Ing. O. H. vyplýva, že vyšetrovaný O. H. trpí duševnou poruchou. Ide o pervazívnu poruchu, ktorú možno v súčasnosti u vyšetrovaného diagnostikovať ako Aspergerov syndróm. Tento chorobný stav, vyvíjajúci sa od detstva vyšetrovaného výrazne ovplyvňuje menovaného pri jeho rozhodovaní, z hľadiska jeho orientácie v rôznych sociálnych situáciách, hlavne keď ide o predaj, kúpu, resp. darovanie rôznych finančne nákladných vecí. Nedokáže rozpoznať závažnosť situácií, patrične ovládať svoje konanie a zväžiť následok svojich rozhodnutí. Uvedený chorobný stav mal zásadný vplyv na jeho konanie v r. 2011, kedy predal svoj majetok bez toho, že by sa za svoj majetok aj primerane finančne vyrovnali. Znalec preto pokladá za opodstatnené zväženie obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.“ Dovolací súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že odvolací súd však vo svojom rozhodnutí nedal jasnú odpoveď na dôvodnosť vyhodnotenia znaleckých posudkov MUDr. C. a MUDr. B. ako rozhodujúcich pre svoje rozhodnutie, pričom navyše nie sú súladné so záverom MUDr. V., PhD., MHA, obzvlášť ak je v oboch predmetných znaleckých posudkoch navrhované znalecké skúmanie v ústavnom zariadení.

13. Žalobca počas konania opakovane tvrdil a poukazoval na to, že jeho konanie nie je účelové, ba naopak je ovplyvnené jeho nepriaznivým psychickým stavom, za účelom ktorého boli v konaní predkladané či už znalecký posudok MUDr. V., PhD., MHA, ale aj poukazované na záver Odborného vyjadrenia MUDr. L., PhD. Ani s týmto tvrdením podloženým listinnými dôkazmi sa súdy v základnom konaní vôbec nevyporiadali.

14. Najvyšší súd po preskúmaní rozhodnutí súdov nižších inštancií v rozsahu danom dovolacími dôvodmi konštatuje, že dovolacia námietka žalobcu týkajúca sa prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je opodstatnená. Procesný postup súdov nižších stupňov, ktorí odmietli vykonať žalobcom navrhnutý dôkaz - výsluch znalca MUDr. V., PhD., MHA obzvlášť aj vzhľadom na Odborné vyjadrenie MUDr. L., PhD. zo dňa 29. júla 2013 (č. l. 618), v ktorom bolo konštatované: „Na základe vyššie uvedeného je suspektné, že u vyšetrovaného sa rozvíja schizofrenická psychotická porucha, ktorá závažne ovplyvňuje jeho psychické fungovanie. Môže mať forénzne významný vplyv na rozpoznávaciu a ovládaciu schopnosť, a tiež na spôsobilosť na právne úkony.“ podľa názoru dovolacieho súdu mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení žalobcu. Nevykonanie navrhnutého dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť

účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže nevykonanie účastníkom konania navrhovaného dôkazu by ho oproti druhému účastníkovi konania znevýhodňovalo.

15. Z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 168/2019 vyplýva: „Ak všeobecný súd nevykoná dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca, znemožní tým strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces. Znamená to vo svojich dôsledkoch aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

16. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo povinnosťou súdov vykonať potrebné dokazovanie teda vykonať dôkaz súkromným znaleckým posudkom znalca MUDr. V., PhD., MHA, vypočítať ho na pojednávaní (§ 208, § 209 CSP) za účelom dôkladného posúdenia tvrdení žalobcu, týkajúcich sa jeho neschopnosti rozpoznávať a ovládať svoje konanie.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s citovanými ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie, pretože sa dopustil rovnakých pochybení, na ďalšie konanie.

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.